

ERHVERVSJURA

Parterne i Capinordic-sagen tabte og vandt

FINANS: Både Finansiell Stabilitet og tre tidligere topledere i Capinordic Bank kan siges at stå tilbage som vindere og tabere efter Østre Landsrets afgørelse i sagen.

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

finans@finans.dk

For godt en uge siden fik vi den første afgørelse i en række erstatningsager mod ledelsesmedlemmer i nogle af de tidligere banker og sparekasser, der var blevet fældet af finanskrisen kombineret med påstået udelig ledelse.

Det var Østre Landsret, der i sagen Finansiell Stabilitet mod en tidligere bestyrelsesformand, et tidligere bestyrelsesmedlem og en tidligere direktør i Capinordic Bank A/S, afsagde en dom på beskedne 1.331 sider.

Som de fleste læsere bekendt var der rejst et krav på 400 mio. kr. mod de tre sagsøgte, men de "slap" med at skulle betale ca. 90 mio. kr. i erstatning til Finansiell Stabilitet.

Mange spurgte sig selv og hinanden, om denne afgørelse ville bane vejen for de kommende sager. Efter at have læst afgørelsen er mit svar, at det ikke er sikkert, men at afgørelsen tyder på, at domstolene ikke lader sig rive med i forargelse over, at det kunne gå så galt, men i stedet – som sædvanligt fristes man til at sige – stille og nøgternt løfter de enkelte sten, kigger nøje på dem både foroven og forneden, vejer dem lidt i hånden og smider dem så til den ene eller den anden side: »forsvarligt« eller »uforsvarligt«.

Men lad os se lidt nærmere på nogle af elementerne i den klart opbyggede og velskrevne afgørelse.

Sagsøgeren, Finansiell Stabilitet, havde gjort rigtig meget ud af, at man skulle vurdere bestyrelsesmedlemmernes erstatningsansvar meget strengt. De skulle være underlagt en særlig culpa-standard, fastsat som om der var tale om et professionsansvar, fordi der kunne og burde stilles særlige krav til bestyrelsesmedlemmer i netop finansielle institutioner.

En diskussion om dette har været ført i teorien, og man må efter landsrettens afgørelse også sige, at det forbliver en teoretisk diskussion. Landsretten går slet ikke ind i disse abstrakte tilgange til spørgsmålet om, hvor meget der skal til, før der er handlet ansvarspådragende, men går lige direkte løs på tingene. Først om der er et ansvar for de enkelte transaktioner – typisk udlån – og dernæst om der generelt var handlet ansvarspådragende i forbindelse

med ledelsen af banken.

Vedrørende det første: Om forsvarligheden af de enkelte udlån udtaler retten indledningsvist:

»Landsretten finder, at der bør udvises forsigtighed med at tilsidesætte det forretningsmæssige skøn, der er udøvet af bankens bestyrelse og direktion ved bevilningen af et lån. I de tilfælde, hvor en bevilling af et lån eller en anden disposition foretaget af de sagsøgte har været til fordel for et bestyrelsesmedlem eller et selskab kontrolleret af dem eller for et andet selskab i Capinordic-koncernen, finder landsretten dog, at der må stilles skærpede krav til, at de sagsøgte har sikret, at hensynet til banken ikke blev tilsidesat.«

Dernæst nævner retten, at det indgår med en ikke ubetydelig vægt, hvorledes Finanstilsynet ved sin gennemgang af de enkelte låneengagementer har vurderet disse, ligesom retten har lagt vægt på, hvad revisionen mente om engagementerne.

Der er intet nyt eller overraskende i disse konstateringer, idet især de to bestyrelsesmedlemmer, når de skulle træffe afgørelser vedrørende engagementerne, ud over input fra direktionen er afhængige af og naturligvis lader sig påvirke af udtalelser og vurderinger fra hhv. tilsyn og revision.

Samtidig er disse organers vurderinger af engagement-

ternes bonitet en udmærket rettesnor for den objektive risiko, der på tidspunktet kunne ses at være forbundet med det enkelte engagement. Endelig bemærker retten også, at det er af betydning, om lånene er ydet før eller efter finanskrisen.

Finansiell Stabilitet havde endvidere fremhævet, at de sagsøgte i forbindelse med deres ledelse af banken havde overtrådt en række bestemmelser i lov om finansiell virksomhed. Hertil bemærkede retten lakonisk:

»Sagsøgerne har på en række punkter gjort gældende, at der er sket overtrædelse af lov om finansiell virksomhed og regler fastsat i medfør heraf, såsom bankens kreditpolitik.

Sådanne mulige overtrædelser indebærer ikke i sig selv, at de ansvarlige for overtrædelserne har pådraget sig erstatningsansvar. Det afgørende er, om overtrædelserne har været årsag til et tab for banken.«

Også denne konstatering er "klassisk", for så vidt som overtrædelser af lovgivningen er en sag for tilsynet og måske anklagemyndigheden, men er irrelevante for en erstatningssag, medmindre overtrædelserne har medført et tab for nogen.

Derefter gennemgår retten seks konkrete transaktioner, 29 udlånsengagementer, 13 investeringskreditter og tre øvrige engagementer, eller i alt 51 konkrete forhold,

hvor sagsøger gør gældende, at de sagsøgte har handlet uforsvarligt og ansvarspådragende. Heraf finder retten, at de sagsøgte har handlet uforsvarligt og dermed ansvarspådragende i ni tilfælde.

Finansiell Stabilitet havde som hovedpåstand, at det var de sagsøgte forretningsmodel og senere drift, der var uforsvarlig, og at de sagsøgte derfor skulle gøres ansvarlige for bankens konkurs og deraf følgende tab, der i alt ville overstige en mia. kr. Af såkaldt »procesøkonomiske grunde« havde Finansiell Stabilitet dog alene nedlagt påstand om erstatning på 400 mio. kr. Retten afviste den principale påstand:

»Landsretten finder, at bankens forretningsmodel med store lån til forholdsvis få kunder, der i betydeligt omfang har været indbyrdes forbundet, har været risikabel og gjort banken særligt sårbar for konjunkturaendringer, herunder finanskrisen i 2008. Efter bevisførelsen finder landsretten imidlertid ikke, at den valgte forretningsmodel, der tillige indebar et betydeligt indtjeningspotentiale for banken, i sig selv kan anses for ansvarspådragende. Efter en samlet gennemgang af de engagementer, der er omfattet af denne sag, herunder engagementer, hvor der ikke er lidt tab, og henset til landsrettens erstatningsretlige vurdering af de enkelte engagementer fin-

» ... afgørelsen tyder på at domstolene ikke lader sig rive med i forargelse over, at det kunne gå så galt ...

der landsretten heller ikke grundlag for at anse bankens organisering, opgavefordeling og generelle virkemåde for i sig selv at være ansvarspådragende.«

Da der endvidere kun var handlet ansvarspådragende for 90 mio. kr., fandt retten heller ikke, at det var de konkrete uforsvarlige engagementer, der havde ført til konkursen.

Opgørelsen af tabet, som var et af de steder, hvor vanskelighederne kunne have været store, hvis de sagsøgte havde skullet erstatte »bankens tab« på grund af generelt uforsvarlig ledelse m.v., slap retten jo imidlertid for at tage stilling til, idet den nu kunne fastslå, at almindelige erstatningsretlige principper må føre til, at banken skal stilles, som om det uforsvarlige lån ikke var blevet ydet.

Dette fører så til, at en domfældelse for uforsvarlig långivning af et lån indebærer en pligt til at erstatte den udbetalte del af lånet med fradrag for de indtægter, som banken har haft på grund af lånet.

På sin vis kan man sige, at Finansiell Stabilitet og de sagsøgte har både vundet og tabt. Der var efter det oplyste forsikringsdækning for ca. 25 mio. kr., men der er stadig langt op til de 90 mio. kr. plus renter, der skal betales.

Det vides ikke i skrivende stund, om sagen vil blive indbragt for Højesteret.

Der er faldet dom i erstatningssagen mod tidligere medlemmer af ledelsen i den konkursramte Capinordic Bank.

Arkivfoto: Torben Stroyer